

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

*Türkiye'de Yüksek Öğretim Sistemi İçinde
Meslek Yüksekokullarının Yeri Ve Diploma
Tanınabilirliğinin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi*

Yrd.Doç.Dr. Şefika DEMİRKAN
Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir MYO

Mayıs/May 2015, Cilt/Vol: 11, Sayı/Num: Özel Sayı 1 /Special Issue 1, Page:464-493
ISSN: 1305-7979

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi

PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

Mayıs/May 2015, Cilt/Vol: 11, Sayı/Num: Özel Sayı 1 /Special Issue 1

ISSN: 1305-7979

Editör/Editor-in-Chief

Doç.Dr.Sema AY

Editör Yardımcıları/Co-Editors

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN

Dr.Hilal YILDIRIR KESER

Uygulama/Design

Dr.Yusuf Budak

Tarandığımız Indexler / Indexes

Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir. Yayınlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors.

None of the contents published cannot be used without being cited.

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Emine KOBAN (Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu)

Yrd.Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Dr.Sema AY (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

Hakem Kurulu / Referee Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Hasan ERTÜRK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Erkan IŞIĞIÇOK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Bekir PARLAK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Şaban SİTEMBÖLÜKBAŞI (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Prof.Dr.Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)

Doç.Dr.Hakan ALTINTAŞ (Sütçü İmam Üniversitesi)

Doç.Dr.Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)

Doç.Dr.Kenan DAĞCI (Yalova Üniversitesi)

Doç.Dr.Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Doç.Dr.Bülent GÜNSOY (Anadolu Üniversitesi)

Doç.Dr.Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç.Dr.Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)

Doç.Dr.Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)

Doç.Dr.Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)

Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Canan CEYLAN (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Kadir Yasin ERYİĞİT (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Burcu GÜLER (Kocaeli Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Emine KOBAN (Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu)

Yrd.Doç.Dr.Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)

TÜRKİYE'DE YÜKSEK ÖĞRETİM SİSTEMİ İÇİNDE MESLEK YÜKSEKOKULLARI'NIN YERİ VE DİPLOMA TANINABİLİRLİĞİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ

**Yrd.Doç.Dr. Şefika DEMİRKAN
Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir MYO**

Özet:

Çağımızda bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim ve gelişmeler toplumların dinamik bir yapıya dönüşmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu süreç de toplumların en çok ihtiyaç duydukları işgücü nitelikli insan gücüdür. Eğitim sistemi, yeni kuşağı toplum yaşamına hazırlarken gerekli bilgi, beceri ve tutumlar elde etmesine ve geleceğin planlanmasına katkı sağlamalıdır. Öğrencilerin eğitim süreci sonunda aldıkları diplomalar, gelecekteki iş yaşamlarını planlamada ve hedeflerini belirlemede etkin rol oynamaktadır. Diploma tanınabilirliği, öğrencilerin eğitim sürecinde başarılarını arttırmakta ve motivasyonlarını yükseltmektedir.

Türkiye'de Yüksek Öğrenim Sistemi içerisinde nitelikli insan gücü eğitimi lisans ve ön lisans düzeyindeki eğitim kurumlarında verilmektedir. Ön lisans eğitim kurumları, orta öğretim sisteminden sonra iki yıl eğitim veren Meslek Yüksekokulları'dır. Meslek Yüksekokulları'nın mesleki ve teknik eğitim veren çeşitli programlarında, toplumun günümüzde ve gelecekteki kamu, ticaret ve sanayi alanlarında görev alacak mesleki ve teknik bilgi ve beceriyle donatılmış, nitelikli meslek elemanları ve teknikerler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. 2012-2013 Öğretim yılından itibaren Bologna sürecine dahil olan Yükseköğretim Kurumları'ndan Meslek Yüksekokulları'nda Bologna Sürecine geçilmesi ile İş Yüküne Dayalı Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nin (AKTS) uygulamaya konulması, Diploma yanı sıra Diploma Eki'nin verilmesi ve Diploma Tanınabilirliği'nin sağlanmasının öğrencilerin başarılarını arttıracığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada Yüksek Öğrenim Sistemi içinde Meslek Yüksekokulları'nın günümüzde sayısal olarak yeri, önemi ve öğrencilere sağlanan diploma tanınabilirliği yönündeki gelişmelerin öğrenci başarısına etkileri araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksek Okulları, Bologna Süreci, Öğrenci Başarısı.

Abstract:

The rapid advances and changes in science and technology forced the communities to be dynamic. During these times, the biggest necessity for the workforce is the qualified human resources. The education system should provide the necessary knowledge, abilities, capabilities and attitude to plan for the future while preparing the younger generation for life. The diplomas the students receive at the end of their education, plays an important role in planning their careers and set their goals. The accreditation of the diplomas the students receive, increase their educational success and increase their motivation.

In Turkey, qualified work force is produced within the Higher Education System at the pre and bachelor's degree levels. Pre bachelor degrees, following the middle school education, take two years and are given at Occupational Higher Education Schools. The aim of the Occupational Higher Education Schools is to raise qualified and knowledgeable employees and technicians to work in the branches of the government, commerce and industrial areas of the society.

During the 2012-2013 academic year, with the transition from the Higher Education Schools that are included in the Bologna process to the inclusion of Occupational Higher Education Schools in Bologna process, Work Load Dependent European Credit Transfer System taking effect, providing a diploma and also an addition to the diploma and ensuring the accreditation of the diploma, are thought to increase students' success.

For this study, the numeric position and importance of the Occupational Higher Education Schools within the Higher Education System and the effect of the improvements in diploma accreditation on students' success is researched.

Key Words: *Occupational Higher Education Schools, Bologna Process, Student Success*

TÜRKİYE'DE YÜKSEK ÖĞRETİM SİSTEMİ İÇİNDE MESLEK YÜKSEKOKULLARI'NIN YERİ VE DİPLOMA TANINABİLİRLİĞİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ

1. GİRİŞ

Tüm dünyada yüksek öğrenim alanında yapılan reformlar ile çok hızlı değişim ve yenilikler gerçekleştirilmektedir. Özellikle küreselleşme faaliyetlerinin bütün dünyada etkin hale gelmesi ile uluslar arası boyutlarda yeni açılımlar ortaya konulmaya başlanmıştır. Ülkeler, ulusal ve uluslar arası bağlamda yüksek öğrenim sistemlerini yeniden yapılandırmaya başlamışlardır.

Türkiye'de Yüksek Öğrenim Sisteminde de son yıllarda ulusal ve uluslararası boyutlarda yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında Meslek Yüksekokulları'nda da değişimler gerçekleştirilmiştir. Meslek Yüksekokullarında 2001 yılında METEP başlatılarak, öğrencilerin meslek liselerine taleplerini arttırmak amacıyla meslek liselerinden bu okullara sınavsız geçiş olanağı sağlanmıştır. Meslek Yüksekokullarında 2006 Yılında İKMEP uygulamaya konulmuştur. Türkiye, 2012-2013 öğretim yılından itibaren yükseköğretim alanında Bologna Süreci'ne dahil olmuştur. Bu sürece dahil olan Yüksek Öğretim Kurumları ile birlikte Meslek Yüksekokulları'nda da sürecin temel özellikleri olan İş Yüküne Dayalı Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kullanılmaya ve mezun olanlara diploma yanı sıra İngilizce olarak Diploma Eki verilmeye başlanmıştır. Böylece mezunlara ulusal ve uluslararası çerçevede iş bulma ve aldıkları derslerin ilgili kurumlarca karşılıklı olarak tanınması ile Bologna Sürecine dahil ülkelere dikey geçiş olanakları sağlanmıştır.

Bu çalışma ile Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Meslek Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin Bologna Süreci ile ilgili olarak bilgi sahibi olup olmadıkları ve bu sürecin motivasyonlarını etkileyerek başarı düzeylerini arttırıp arttırmadıkları araştırılmıştır.

2. YÜKSEKÖĞRETİM YAPISI İÇİNDE MESLEK YÜKSEKOKULLARININ YERİ VE ÖNEMİ

Gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de yüksek öğretime olan talep giderek artmaktadır. Genç bir nüfusa sahip olan ülkemizde bu talep artışının bugün ve gelecekteki istihdam olanakları göz önüne alınarak yönlendirilmesi ve yapılandırılması gerekmektedir. Bu yönlendirmede küreselleşme de etkili olmuştur. Dünyada 1980'li yıllarda başlayan Küreselleşme olgusu ile birlikte 20.Yüzyılın sonlarında ve 21. Yüzyıl başlarında yaşanan ekonomik krizler beraberinde istihdam sorunu getirmiş ve bu sorunun giderilmesi için tüm dünyada mesleki ve teknik öğretime daha çok önem verilmeye başlanmıştır.

1975 Öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü'ne (YAY-KUR) bağlı olarak kurulan Meslek Yüksekokulları (MYO), 1982 yılında Yüksek Öğretim Kurumu'nun (YÖK) kurulması ile tüm Yüksek Öğretim Kurumları ile birlikte 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile üniversite çatısı altında toplamıştır.

Meslek Yüksekokulları'nın kuruluş amacı nitelikli ara insan gücünü yetiştirmektir. Bu bağlamda Meslek Yüksekokulları'nın misyonu; sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine rekabet güçlerini arttıracak nitelikli insan gücünü sağlamak, hizmette verimlilik, rekabet ve kaliteyi esas almak, uygulamaya odaklı, mesleki ve teknolojik gelişmeler paralelinde yüksek kalitede nitelikli ara insan gücünü yetiştirmektir. Vizyonu ise uluslararası standartları göz önüne alarak bölgesel ve ulusal düzeyde toplumun ve iş dünyasının ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak kalitede eğitim vermektir. Üniversiteye bağlı iki yıllık (dört yarıyıl) Meslek Yüksekokulları, belirli meslek dallarında tekniker / meslek elemanı unvanıyla ara insan gücü yetiştiren ve uygulamaya dayalı eğitim ve öğretim veren ön lisans düzeyinde eğitim kurumlarıdır.

2.1.Türkiye'de Meslek Yüksekokullarının Bağlı Oldukları Kurumlara Göre Sayısal Dağılımı

Meslek Yüksekokulları ağırlıklı olarak devlet üniversiteleri bünyelerinde açılmıştır. Devlet Üniversiteleri yanı sıra başta vakıf üniversiteleri bünyesinde açılan Meslek Yüksekokulları, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı Astsubay Meslek Yüksekokulları, Polis Meslek Yüksekokulları ve diğer kamu kurumlarına bağlı Meslek Yüksekokulları eğitimlerini sürdürmektedir. (Tablo:1)

Tablo:1. Meslek Yüksekokullarının Üniversitelere Göre Sayısal Dağılımı

Temel Göstergeler	Devlet Üniversitesi		Vakıf Üniversitesi		Vakıf MYO		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Üniversite Sayısı	104	56,52	72	39,13	8	4,35	184	100
Fakülte Sayısı	1070	72,54	405	27,46	0	0	1475	100
Enstitü Sayısı	420	67,63	201	32,37	0	0	621	100
Yüksek Okul Sayısı	422	80,08	105	19,92	0	0	527	100
MYO Sayısı	854	89,42	93	9,74	8	0,84	955	100

Kaynak https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretim_temel_gostergeleri_14042014_1.pdf 1 Nisan 2014/erişim:13.06.2014

2014 yılında Türkiye’de 955 Meslek Yüksekokulu eğitim faaliyetini sürdürmektedir. Bu okulların %89,42’sinin devlet üniversitelerinin, %10,58’inin vakıf üniversitelerinin bünyesinde olmak üzere toplam %99,16’sının üniversite çatısı altında açılmış olduğu görülmektedir.

MYO’da ISCED 97 (UNESCO tarafından Geliştirilmiş Uluslararası Eğitim Sınıflandırma Standardı. Bu standart ilk 1976 yılında yayınlanmış, 1997, 1999, 2007 yıllarında yenilenmiştir.) ile bölümler ve bu bölümlere bağlı programlar oluşturulmuştur. Her bölümün başında bir Bölüm Başkanı bulunur ve bölümün faaliyetlerinden sorumludur.

Meslek Yüksekokulları genel olarak İktisadi ve İdari Programlar Bölümü ve Teknik Programlar Bölümü olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra sadece teknik bilimler, sosyal bilimler, sağlık hizmetleri, turizm, tarım, ormancılık vb. belirli alanlarda eğitim veren meslek yüksekokulları da bulunmaktadır. Meslek Yüksekokulları’nın eğitim verdikleri alanlara göre dağılımları Tablo:2’de görülmektedir.

Tablo:2. Meslek Yüksekokullarının Eğitim Türlerine Göre Dağılımı.

MYO TÜRÜ	SAYI
Meslek Yüksek Okulları	549
Sağlık Hizmetleri MYO	93
Teknik Bilimler MYO	38
Sosyal Bilimler MYO	36
Adalet MYO	27
Denizcilik MYO	5
Turizm ve Otelcilik MYO	4
Sağlık Bilimleri MYO	3
Havacılık MYO	2
Turizm MYO	2
Güzel Sanatlar MYO	2
İşletmecilik MYO	1
Tapu ve Kadastro MYO	1
Ormancılık MYO	1
Tarım MYO	1
Maden MYO	1
Ulaştırma MYO	1
Sanat ve Tasarım MYO	1
Lojistik MYO	1
Milli Saraylar ve Tarihi Yapılar MYO	1
Askeri ve Polis MYO	32
TOPLAM	802

Kaynak :Bülent Ecevit Üniversitesi YÖK Mesleki ve Teknik Eğitim Koordinasyon Merkezi, Haziran/2014 Raporu, www.beun.edu.tr,2012-2013 ÖSYM Yükseköğretim İstatistikleri

2.2. Meslek Yüksekokulları Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları

2001 yılında 401 Meslek Yüksekokulu eğitim faaliyetini sürdürürken bu sayı 2008 yılında 547 olmuş ve 2014 yılında 955'e ulaşmıştır.

2013-2014 Öğretim Yılında MYO'da eğitim gören öğrenci sayısı 794.395 dir. Bu öğrencilerin 728.883'ü (%91,75) devlet üniversiteleri bünyesinde açılmış olan MYO'larında, 56.779'u (%7.15) vakıf üniversiteleri bünyesinde, 8.733'ü (%1.10) vakıf MYO'larında eğitimlerini sürdürmektedir. (Tablo:3)

Tablo:3.Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sayıları

Öğrenci Sayıları	Devlet Üniversitesi		Vakıf Üniversitesi		Vakıf MYO		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Önlisans	728.883	91,75	56.779	7,15	8.733	1,10	794.395	100
MYO Örgün Öğretim	489.749	90,59	43.704	8,09	7.154	1,32	540.607	100
MYO İkinci Öğretim	239.134	94,23	13.075	5,15	1.579	0,62	253.788	100
Lisans	1.514.296	86,79	230.567	13,21	-	-	1.744.863	100
Örgün Öğretim	1.113.925	82,85	230.567	17,15	-	-	1.344.492	100
İkinci Öğretim	400.371	100,00	-	-	-	-	400.371	100
TOPLAM	2.243.479		287.346		8.733		2.539.558	

Kaynak: https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretim_temel_gostergeleri_14042014_1.pdf 1 nisan 2014/erişim:13.06.2014

Yükseköğretimin bugünkü yapısı içinde Meslek Yüksekokulları'nda akademik bilginin yanı sıra uygulamalı meslek eğitimi verilmektedir. Bu nedenle eğitim kadrosu akademisyenler, meslek alanında deneyim kazanmış uzman meslek elemanları ve öğretim görevlileri ile uygulayıcılar tarafından oluşturulmuştur. Görüldüğü gibi Meslek Yüksekokulları'nda değişik akademik unvanlarda homojen bir öğretim kadrosu bulunmaktadır. (Tablo:4)

Tablo:4. Meslek Yüksekokullarında Akademik Unvanlarına Göre Öğretim Elemanlarının Sayısal Dağılımı.

	SAYI	%
Öğretim Üyesi	2,171	14,5
Öğretim Elemanı	12,814	85,5
TOPLAM	14,985	100,0

Kaynak: 2012-2013 ÖSYM Yükseköğretim İstatistikleri

2.3 Türkiye’de Meslek Yüksekokullarında 2000 Yılından Bu Yana Yapılan Yapısal Düzenlemeler.

2002-2003 Öğretim Yılında Mesleki ve Teknik Eğitim Orta Öğretim Kurumları ile Yüksek Öğretim Kurumları arasında Program Bütünlüğü ve Devamlılığı Sağlama Projesi (METEP) uygulamaya konulmuştur. Bu projeye göre meslek liselerinden mezun olanlar, kendi alanlarının devamı niteliğinde olan ve yaşadıkları bölgede bulunan Devlet Meslek Yüksekokulları’na sınavsız geçerek eğitimlerini sürdürecektir. Bu amaçla her İl’de bir Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi (METEB) kurularak bir veya daha fazla Meslek Yüksekokulu METEB ile ilişkilendirilmiştir. Bu aşamada ek kapasite yaratılması ve sayısal artışın sağlanması amacıyla liselerden sınavsız olarak Meslek Yüksekokulları’na geçiş yapacak öğrencilerin bir kısmının, yüksekokulun yapacağı düzenlemeye göre mezun oldukları meslek liselerinde açılacak ikinci öğretim eğitimi verecek MYO’larında eğitimlerine devam etmeleri olanağı yaratılmıştır. Bu proje ile öğrencilerin mezun oldukları Meslek Liselerinin sadece akşam 17’00 de itibaren binası ve olanakları MYO adı altında kullanacak, idari yönden bu okullar METEP’de ilişkilendirildiği Meslek Yüksekokulu’na bağlı olacak ve öğrenciler diplomalarını bu Meslek Yüksekokulu’ndan alacaktır. METEP, 81 İlde uygulanmaya konulmuştur. Meslek Yüksekokulları, mezunlarının %10’nuna, 4 yıllık öğretim yapan fakülte veya yüksekokullarına dikey geçiş hakkı vermiştir.

METEP uygulamaya konulduktan sonra ikinci öğretimde Meslek Yüksekokulu görevi yapan Meslek Liseleri’nde istenilen eğitim başarısına ulaşamadığından kapatılmış ve bu eğitim kurumlarındaki öğrenciler METEP kapsamında ilişkilendirildiği Meslek Yüksekokulları’na devredilmiştir.

Sürdürülen mesleki eğitim reformları çalışmalarına paralel olarak 9 Haziran 2008 yılında öğrenci merkezli eğitim programlarını esas alan ve yeterliliğe dayalı modüler müfredat programlarının oluşturulmasını sağlayacak olan İKMEP (İnsan Kaynaklarının

Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi) uygulanmaya konulmuştur. Proje 8 Haziran 2010'de sona erecek olan iki yıllık bir projedir.

İKMEP'i de kapsayan mesleki eğitim reformu çalışmalarının temelini, iş dünyasının ve ülke ekonomisinin değişen ihtiyaçlarına paralel mesleki eğitim projeleri oluşturarak nitelikli insan gücü gelişimine katkıda bulunmak oluşturmuştur.

İKMEP Projesi'nin amacı; önlisans düzeyinde eğitim veren Meslek Yüksekokulları ile işgücü piyasası arasında istihdam amaçlı birlikteliğin sağlanarak, hayat boyu öğrenme perspektifinde mesleki eğitimin modernizasyonu ve kalitesinin artırılması yoluyla insan kaynakları gelişimini teşvik etmektir. Projenin genel amacı ise nitelikli iş gücünün katılımı ile Doğu ve Güneydoğu Bölgelerindeki küçük ve orta ölçekli işletmelerin gelişimini ve rekabet edilebilirliğini arttırmaktır. Bu bağlamda Meslek Yüksekokulları'nda Yeterliliğe Dayalı Modüler Eğitime Geçme Projesi (İKMEP) başlatılmıştır.

MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı ve YÖK ile koordineli bir şekilde yürütülen proje, AB tarafından IPA 2006 (Katılım Öncesi Mali Yardım) Programı kapsamında finanse edilmiştir. Proje bedeli 15,4 Milyon Avro'dur. İKMEP öncelikle Doğu ve Güneydoğuda yer alan 8 Pilot İl'de uygulanmaya konulmuştur. Bu iller; Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya, Şanlıurfa ve Van'dır. Proje, sektör olarak da pilot çalışma yaklaşımını benimsemiştir. Öncelikli olarak Bilişim-Elektrik-Elektronik-Makine (Makine teknolojisi- Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme), Metal, Otomotiv, Tekstil (Tekstil Teknolojisi-Hazır Giyim Teknolojisi), Turizm (Yiyecek Hizmetleri, Konaklama Hizmetleri ve Seyahat Hizmetleri) ve Gıda olmak üzere toplam 8 sektör proje kapsamına alınmıştır.

Pilot seçilen 8 İl'de ve 8 sektörde yer alan 11 meslek programı için Taslak Meslek Standartları oluşturulmuş ve bunlar "Eğitim Standartları"na dönüştürülmüştür. Meslek standartları geliştirme çalışmalarında ortaya çıkan "işlem analizlerinden yararlanarak işlemlerin gruplandırılması esasına dayanan Modüller (Öğrenme Birimleri) hazırlanmıştır.

İKMEP, pilot uygulamalar üzerine yoğunlaşan bölgesel bir uygulama olup Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 16 Örgün Mesleki Orta Öğretim Kurumu ile 5 Yaygın Eğitim

Kurumu'nda ve YÖK'e bağlı 8 Meslek Yüksekokulu'nda olmak üzere 29 Pilot Kurum'da uygulamaya konulmuştur.

3.YÜKSEK ÖĞRETİMDE YENİDEN YAPILANMA KAPSAMINDA BOLOGNA SÜRECİNE GEÇİŞ ve MYO'LARINDA BOLOGNA SÜRECİ

İKMEP kapsamında Uluslararası Eğitim Sınıflandırması İSCED 97 referans alınarak meslek yüksekokulu program isimleri yeniden belirlenmiş ve sınıflandırılmıştır. Proje kapsamında Bologna Süreci ile uyumlu “Avrupa Yükseköğretim Alanı için Yeterlilikler Çerçevesi” referans alınarak, meslek yüksekokullarında uygulanacak programlara ait müfredat çalışması başlamış, 8 İl'de 8 programın işgücü talep analizlerine dayalı Mesleki Yeterlilikleri saptanmış ve bu mesleklere yönelik eğitim ve öğretim müfredatları hazırlanmıştır.

3.1. Bologna Sürecinin Tanımı

Bologna Süreci'nin temelleri 1998 yılında Fransa, İngiltere, İtalya ve Almanya Eğitim Bakanları'nın Sorbonne'da gerçekleştirdikleri toplantı sonucu yayımlanan “Sorbonne Bildirisi” ile atılmıştır. Türkiye'nin, 19 Mayıs 2001 tarihinde yapılan Prag Bakanlar Konferansı'nda Bologna Sürecine katılmasıyla üye sayısı 33 olmuştur. Daha sonra pek çok uluslararası kuruluşun işbirliği ile 47 üye ülke tarafından oluşturulan ve 2010 yılına kadar Avrupa Yükseköğretim Alanı yaratmayı hedefleyen bir reform sürecine dönüşmüştür. Süreç, her ülkenin özgür iradeleri ile katıldığı bir oluşumdur. Bu oluşuma katılan ülkeler, Bologna Süreci'nin öngördüğü hedefleri kabul edip etmeme hakkına sahiptirler.

3.2. Bologna Sürecinin Amacı ve Hedefleri.

Bologna süreci, yeni bir sistemin hayata geçirilmesi değil var olan sistemlerin ortak bir payda da buluşturulduğu eğitim ve öğretimde yenilenme hareketidir.

Bologna Süreci, Avrupa Bölgesinde ortak bir Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı (AYA) oluşturarak, üye ülkelerde karşılaştırılabilir, rekabetçi ve şeffaf bir yükseköğretim alanı yaratmayı hedeflemektedir. Ülkelerin uygulamalarına bağlı olarak belirlenen hedefler de ihtiyaçlara göre geliştirilmektedir. Bu nedenle Bologna Süreci, sürekli gelişen bir süreç olup dinamik bir yapıya sahiptir.

Sürecin temel amacı, üye ülkelerin yükseköğretim sistemlerinin kendilerine özgü farklılıkları korunarak, birbirleriyle karşılaştırılabilir ve uyumlu hale getirilmesidir. Böylece bir ülkeden ya da yükseköğretim sisteminden bir diğerine geçişin kolaylaştırılması, öğrenciler ile öğretim elemanlarının hareketliliği ve istihdamın artırılması planlanmaktadır.

Bologna Süreci'nin hedefi doğrultusunda Yükseköğretim Alanı içerisinde yer alan ülke vatandaşlarının, yükseköğretim görmek ya da çalışmak amacı ile Avrupa'da kolayca dolaşmaları sağlanabilecektir. Bologna Süreci ile Avrupa gerek yükseköğretim açısından gerekse iş olanakları açısından dünyanın diğer ülkelerindeki bireyler tarafından tercih edilecek hale getirilecektir.

3.3. Bologna Sürecinin Ana Faaliyet Alanları

Sürecin ana faaliyet alanları dört temel grupta toplanmıştır.

- Diploma Derecelerinin Tanınması
- Kalite Güvencesi
- Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi.
- Öğrenci Katılımı ve Sosyal Boyut

3.4. Diploma Dereceleri ve Öğrenim Sürelerinin Tanınması

3.4.1. Lizbon Tanıma Sözleşmesi

Avrupa Bölge'sinde, bir başka ülkeden alınmış olan derece ve öğretim sürelerinin tanınmasına ilişkin usulleri belirleyen ve hukuksal bağlayıcılığı olan "Lizbon Tanıma Sözleşmesi" kabul edilmiştir. Türkiye 1.12.2004 tarihinde bu belgeye imza atmış ve sözleşme 1.03.2007'de Yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeye göre "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları

Denklik Yönetmeliği” hazırlanmış ve 26519 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 11 Mayıs 2007’de yürürlüğe girmiştir.

3.4.2. Diploma Eki

Yükseköğretim ile İlgili Belgelerin Tanınmasına İlişkin Sözleşme uyarınca UNESCO-CEPES, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyi işbirliği ile geliştirilen “DİPLOMA EKİ’nin, anlaşmayı imzalayan ülkelerin Yükseköğretim Kurumları’nca kullanılması zorunludur. Ülkemizde de YÖK’ün 11 Mart 2005 Tarihli Toplantısı’nda aldığı karara göre Diploma Eki ile ilgili çalışmalar başlamış, Üniversite’lerin hazırladıkları Diploma Eki örnekleri onaylanmıştır.

3.4.3. Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)

Diploma derecelerinin tanınması için Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) uygulamaya konulmuştur. AKTS, öğrenci merkezli ve öğrencinin iş yüküne dayalı bir kredi sistemidir. Öğrencinin bir dersi başarı ile tamamlayabilmesi için yapması gereken çalışmalarının tümünü ifade eden (teorik ders, uygulama seminer, bireysel çalışma, sınavlar, ödevler vb.) bir birimdir.

3.5 Bologna Sürecinin Sosyal Boyutu.

Yükseköğretime başlayan ve tamamlayan öğrenci gruplarının, toplumların çeşitliliğini yansıtması hedefine ulaşılması Bologna Süreci’nin sosyal boyutunu oluşturmaktadır. Bu boyutun ana hedefleri aşağıda görüldüğü gibi sıralanmaktadır.

- Kaliteli Yükseköğretime eşit erişim.
- Toplumların sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelerini güçlendirmek.
- Avrupa’da Yükseköğretimin kalitesini ve çekiciliğini artırmak.
- Öğrenciler için uygun çalışma ve yaşam şartları oluşturmak.

- Yükseköğretime erişimi artırmak için öğrencilere rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunmak.
- Dezavantajlı öğrenci gruplarının hükümet tarafından desteklenmesini sağlamak.
- Yükseköğretime erişimde ve yükseköğretim içerisinde esnek öğrenim yolları oluşturmak.
- Öğrencilerin, yükseköğretim yönetimine katılımını sağlamaktır.

3.6 Temel Kavramlar.

Ülkemizin 2001 yılında dahil olduğu Bologna Süreci hedeflerine yönelik olarak Bologna Sürecine üye ülkelerin yükseköğretim sistemlerinde şeffaflık, tanınma ve hareketliliği artırma amaçlarıyla 2010 yılına kadar oluşturmayı taahhüt ettikleri “Yükseköğretim Alanında Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi Yönetmeliği (TTYÇ)” hazırlanmış ve TTYÇ Temel Alan Yeterlilikleri 13.01.2011 tarihinde YÖK Genel Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir. Bu kapsamda adı geçen terimler aşağıda görüldüğü şekilde tanımlanmıştır.

Yeterlilik: Geçerliliği kabul edilen bir eğitim programının başarıyla tamamlanması sonucu o program için öngörülen öğrenme çıktılarının kazanıldığını onaylayan ve yetkili bir otorite tarafından basılı olarak verilen derece, diploma veya sertifika türü belgedir.

Öğrenme Çıktıları: Bir öğrenme süresinin tamamlanmasının ardından öğrencinin neleri bileceğini, neleri yapacağını ve nelere yetkin olabileceğinin ifade edilmesidir. Yeterliliklerin kazanılma derecesi her ders/modül esnasında ve sonunda uygun ve nesnel yöntemlerle “Öğrenme Çıktıları “ olarak ölçülür.

Yeterlilik Çerçevesi: Yeterlilikleri öğrenme çıktılarına göre sınıflandıran ve organize eden yapıdır.

Ulusal yeterlilikler Çerçevesi: Ulusal düzeyde yükseköğretim yeterlilikleri arasında ilişkiyi açıklayan, ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen, yeterliliklerin belirli bir düzen içerisinde yapılandırıldığı bir sistemdir. Bu sistem sayesinde yükseköğretimde tüm yeterlilikler ve diğer öğrenme kazanımları açıklanabilir ve birbirleri ile tutarlı biçimde ilişkilendirilebilir.

Alan Yeterlilikleri: Ulusal düzeyde olan yeterlilikler dikkate alınarak herhangi bir meslek alanında yeterliliklerin ilgili paydaşların görüşleri alınarak belirli bir düzen içerisinde yapılandırıldığı bir sistemdir.

3.7. Bologna Sürecinin Yönetimi.

Ülkemizde Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), Bologna Süreci'nin uygulanması ve takip edilmesinden birinci derecede sorumludur. Bologna Süreci ile ilgili çalışmalar 2004 yılından başlamış ve Yüksek Öğretim Kurumlarının tamamının sürece dahil edilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla YÖK çatısı altında "Bologna Uzmanları Ulusal Takım Projesi" ve komisyonlar oluşturulmuştur.

3.8. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)

Türkiye de Yükseköğretimde ulusal yeterlilikler çerçevesi oluşturulmasına yönelik ilk çalışmalar YÖK tarafından 2005 yılında başlatılmıştır. 2006 yılında ilk Yükseköğretim Yeterlilikler Komisyonu (YYK) kurulmuş ve çalışmalarını 2008 yılına kadar sürdürmüştür. Yeniden oluşturulan çalışma grubu ile Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesi (TYYÇ) 21.01.2010 Tarihinde YÖK tarafından tamamen onaylanmıştır. Tüm yükseköğretim kurumlarının bu doğrultuda yapılandırılması gerekmektedir. Bu çerçevede Yükseköğretim düzeyi dört temel düzeyde yapılandırılmıştır.

- Kısa Düzey (Ön Lisans)
- Birinci Düzey (Lisans)
- İkinci Düzey (Yüksek Lisans)
- Üçüncü Düzey (Doktora)

3.9. Ön Lisans Yeterlilikleri

- Ortaöğretimde kazanılan yeterliliklere dayalı olarak alanında temel düzeyde kurumsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.

- Bu bilgileri aynı alanda bir ileri eğitim düzeyinde veya aynı düzeydeki bir alanda kullanım becerileri kazanma.
- Alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak, verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, kanıtlamaya dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.
- Alanında edindiği temel bilgi ve becerileri değerlendirebilme, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve karşılayabilme.
- Yaşam boyu öğrenme bilinci kazanmış olma.
- Öğrenimi aynı alanda bir ileri eğitim düzeyine veya aynı düzeydeki bir mesleğe yönlendirebilme.
- Alanı ile ilgili konulara sahip olduğu temel bilgi ve beceriler düzeyinde düşüncelerini veya sorunlarına ilişkin çözüm önerileri uzman olan veya olmayan kişilere paylaşabilme.

4. MESLEK YÜKSEKOKULLARI'NDA BOLOGNA SÜRECİNE GEÇİLMESİ İLE AKTS VE DİPLOMA EKİ UYGULAMASININ ÖĞRENCİ BAŞARISI VE MOTİVASYONUNA ETKİSİ

Türkiye'nin Bologna Sürecine dahil olması ile üniversiteler gerekli hazırlıkları yaparak Bologna Sürecini başlatmışlardır. Meslek Yüksekokulları da bu kapsama alınmıştır. Bologna Süreci hakkında öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçmek, mezuniyet öncesi ve sonrası motivasyonlarına ve başarı düzeylerine olan etkilerini araştırmak üzere anket çalışması yapılmıştır.

4.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı:

MYO'larında Bologna Süreci ile yeniden yapılanma ve iyileştirme çalışmalarının mezuniyet öncesi ve sonrasında öğrencilerin başarısına ve motivasyonlarına olan etkisinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları:

Bu amaç doğrultusunda araştırma kapsamına D.E.Ü. İzmir Meslek Yüksekokulu alınmıştır.

4.3. Araştırmanın Evreni:

D.E.Ü. İzmir Meslek Yüksekokulu araştırmanın evrenini oluşturmuş ve 350 öğrenciye anket uygulanmıştır.

4.4. Araştırmanın Yöntemi:

Araştırma verileri, sistematik veri toplama yöntemi olan Anket Tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmanın içeriğine uygun anket soruları hazırlanarak öğrencilere uygulanmıştır. Anket soruları 5'li Likert Ölçeğine uygun şekilde hazırlanmıştır.

4.5. Araştırma Verilerinin Analizi ve Değerlendirilmesi:

Araştırma verilerinin analizi ve değerlendirilmesinde SPSS 13.0 (Statistical Program for Social Science) Paket Programı, %95 güvenirlik düzeyinde kullanılmıştır. Araştırma sorularına verilen cevapların dağılımlarının incelenmesi için frekans analizleri yapılmıştır.

4.6 Araştırmanın Bulguları:

Araştırmaya katılan öğrencilerin anket sorularına katılım düzeyleri Tablo:1'de görülmektedir.

Tablo: 1.Araştırmaya Katılanların Anket Sorularına Katılım Düzeyleri

SEÇENEKLER		KATILIM DÜZEYİ
1.	Mezun olduğum Lise veya Meslek Lisesi'ni kendi isteğimle seçtim.	3.41
2.	Mezun olduğunuz Liseyi tercih etmemde ailemin yönlendirmesi etkili olmuştur.	3.05
3.	Mezun olduğum Lise de iyi bir eğitim aldığıma inanıyorum.	2.83
4.	(Meslek lisesinden mezun iseniz) Meslek Lisesinde eğitim gördüğüm meslek dalını sevdim ve bu dalda ilerlemeye karar verdim.	3.15
5.	Genel Lise yerine Meslek Lisesini seçtiğime pişmanım.	2.54
6.	MYO'na sınavsız geçişle geldiğim için şanslıyım.	3.18
7.	Meslek Lisesi mezunu olarak başka bir Yüksek Öğretim Kurumu'na girebilme şansına sahip değildim. Bu nedenle MYO'nu seçmek zorunda kaldım.	2.77
8.	MYO'da okumayı kendi isteğimle seçtim.	3.40
9.	MYO'nda verilen eğitim düzeyini yüksek bulduğumdan beni zorlamıştır.	3.07
10.	MYO'da verilen eğitim kalitelidir.	3.22
11.	MYO'nda aldığım eğitim mesleki bilgi ve becerimi arttırmıştır.	3.14
12.	MYO'nda aldığım eğitim başarıma, kendine güvenme gibi kişilik gelişimimi sağlamıştır.	3,19
13.	İMYO'da 2011-2012 yılından itibaren Bologna Süreci'ne geçildiğini ve AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi)'nin uygulandığı konusunda bütün öğrenciler bilgi sahibidir.	2.66
14.	İMYO'nun Bologna Sürecine katılması ile mezunlara Diploma yanı sıra Diploma Eki (İngilizce) verileceği hususunda öğrenciler yeterince bilgilendirilmiştir.	2.55
15.	AKTS'nin bir akademik denklik sistemi olup farklı ülkelerin eğitim kurumlarındaki öğrencilerin aldıkları derslerin, bu sistemi uygulayan ülkelerdeki kurumlarca tanınması ile eğitimime bu ülkelerde de devam edebileceğim hususuna bilgiye sahibim.	2.90
16.	Mezun olduğumda Diploma yanı sıra Diploma Eki almam benim motivasyonumu arttırmıştır..	3.21
17.	Mezun olduğumda Diploma yanı sıra Diploma Eki almam benim okul başarıma arttırmıştır..	3.18
18.	Bologna Süreci'ne geçilmesi ile aldığım eğitimin ve aldığım diplomamın kalitesinin arttığına inanıyorum.	3.00
19.	Bologna Süreci'ne geçmiş bir MYO'dan mezun olmam gelecekte iş bulmamı kolaylaştıracaktır.	3.17
20.	.Bologna Süreci uygulanan bir MYO'dan mezun olmamın gelecekteki iş hayatıma değer katacağına inanıyorum.	3.15
21.	Bologna Süreci ve AKTS'ne geçiş ile ilgili bir bilgiye sahip değilim	2.89
22.	Bologna Süreci'ne geçiş, okuluma ve derslerime olan bakış açımı değiştirmemiş, başarıma etki yapmamıştır	2.85

Anket sorularının değerlendirilmesinde ortalama katılım düzeyleri düşük-orta-yüksek olarak sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılma puanları aşağıda görülmektedir.

1.00-2.33: Yüksek Katılım

2.34-3.66: Orta Düzeyde Katılım

3.67-5.00: Düşük Düzeyde Katılım

Katılımcıların sorulara katılım düzeyleri incelendiğinde, en yüksek katılımın 3.41 ile “Mezun olduğum Lise veya Meslek Lisesini Kendi İsteğimle Seçtim” ifadesi, en düşük katılımın ise 2.54 ile “Genel Lise Yerine Meslek Lisesini Seçtiğime Pişmanım” ifadesi olmuştur. Bu katılımlar öğrencilerin mesleki ve teknik eğitimi kendi istekleri ile seçtiklerini ve bu seçimlerinden memnun olduklarını göstermektedir.

4.6.1. Araştırma Kapsamındaki Öğrencilerin Demografik Bulguları:

Hazırlanan anket formunda ilk 5 soru öğrencilerin demografik özelliklerini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgulara göre araştırma kapsamındaki öğrencilerin %89,4’ü meslek lisesi, %10,6’sı lise mezunudur.

Tablo: 2. Öğrencilerin Mezun Oldukları Orta Öğretim Kurumlarına Göre Dağılımları

Mezun Oldukları Okullar	Öğrenci Sayısı	% Dağılımı	Kümülatif TOPLAM %
Lise	37	10,6	10,6
Ticaret Lisesi	89	25,4	36,0
Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	16	4,6	40,6
Sekreterlik Meslek Lisesi	12	3,4	44,0
Yerel Yönetimler Lisesi	20	5,7	49,7
Endüstri Meslek Lisesi	93	26,6	76,3
Teknik lise	78	22,3	98,6
Diğer	5	1,4	1,4
TOPLAM	350	100	100

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun(%70,4), Sınavsız Geçiş Projesinden(METEP) yararlanarak MYO'na geçiş yaptıkları görülmüştür. (Tablo:3)

Tablo: 3. Öğrencilerin Meslek Yüksek Okuluna Geçiş Durumları.

Seçenekler	Öğrenci Sayısı	%	Kümülatif %
ÖSYM Sınavı ile	94	26,8	26,8
Sınavsız Geçiş ile	247	70,4	97,2
Diğerleri	10	2,8	100
TOPLAM.	351	100	

Araştırmaya katılanların %63,6 sı 1. Sınıf, %35,4'ünü ikinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. (Tablo:4)

Tablo: 4. Araştırma Kapsamındaki Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Seçenekler	Öğrenci Sayısı	%	Kümülatif %
1.Sınıf	224	63,6	63,6
2. Sınıf	128	36,4	100
TOPLAM	352	100	

Aşağıdaki Tablo'da görüldüğü üzere öğrencilerin %72,9'u dikey geçiş yapmak ve lisans öğrenimlerini tamamlamak istemektedirler.

Tablo: 5. Öğrencilerin Mezuniyetten sonra Dikey Geçiş Yapma İstekleri.

Seçenekler	Öğrenci Sayısı	%	Kümülatif %
Evet	256	72,9	72,9
Hayır	95	27,1	100
TOPLAM	351	100	

Araştırmaya katılanların %41,2'si İktisadi ve İdari Programlar, %58,8'si Teknik Programlar Bölümü öğrencilerinden oluşmuştur. (Tablo: 6)

Tablo:6. Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Programa göre Dağılımları.

Seçenekler	Öğrenci Sayısı	%	Kümülatif %
İktisadi ve İdari Programlar Bölümü	146	41,2	41,2
Teknik programlar Bölümü	208	58,8	100

TOPLAM	354	100	
--------	-----	-----	--

4.6.2 Öğrencilerin Mesleki ve Teknik Eğitime ve Bologna Sürecine İlişkin Görüşleri

Araştırma kapsamına alınan İzmir MYO öğrencilerine uygulanan anketin ikinci bölümünde yer alan ilk 12 soru mesleki ve teknik eğitime ilişkin görüşleri geri kalan sorular Bologna sürecine ilişkin görüşleri kapsamaktadır. Anketin değerlendirilmesinde “Kesinlikle Katılmıyorum ve Katılmıyorum” seçenekleri toplam olarak birlikte değerlendirilmiş, aynı şekilde “Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum” seçenekleri de toplam olarak birlikte değerlendirilmiştir. Bu kapsamda İzmir Meslek Yüksekokulu’nda 2012-2013 Öğretim Yılında uygulamaya başlanan Bologna süreci ile ilgili olarak öğrencilerin bilgi düzeyleri ve bu yeni uygulamanın motivasyonlarına, başarılarına ve mezuniyet sonrası iş hayatına yapacaklarını düşündükleri etkilerine ilişkin yanıtları Tablo:7’de görülmektedir.

4.6.2.1. Mesleki ve Teknik Eğitime İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan öğrencilerin Meslek Lisesi ve MYO’da gördükleri eğitim ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda belirtilmiştir.

- Öğrencilerin %59,4’ü mezun oldukları Meslek Lisesini kendi istekleri ile seçtiklerini ve %46,4’ü bu yönlendirmede ailelerinin etkili olduğunu belirtmişlerdir.
- Öğrencilerin %43,2’si mezun oldukları Meslek Lisesinde iyi bir eğitim aldıklarına inanmadıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda kararsız kalanların oranı %24,6’dır.
- Öğrencilerin %48,2’si meslek lisesinde eğitim gördükleri meslek dalını sevdiğini ve bu dalda ilerleyeceklerini, %20,9’u buna katılmadıklarını ifade etmiş ve %21’i kararsız kalmıştır.
- Öğrencilerin %59,2’si MYO’da okumayı kendi istekleri ile seçtikleri ve Meslek Lisesi mezunu olarak başka seçenekleri olmadığına ilişkin görüşe katılmadıklarını (%46,2) ifade etmiştir.
- MYO’da verilen eğitimi kaliteli bulan öğrencilerin oranı %47,2’dir.

- MYO'nda aldıkları eğitimin mesleki bilgi ve becerilerini arttırdıklarına inananların oranı %46 olup %28,7'si bu konuda kararsız kalmışlardır.
- MYO'ndaki aldıkları eğitim ile "hayatta başarılı olma" ve "kendilerine güven sağlama" gibi kişilik gelişimine katkı sağlandığına inanan öğrencilerin oranı %51'dir. Öğrencilerin %23,3'ü kararsız kalmış %25,7'si bu görüşe katılmadıklarını belirtmiştir.

4.6.2.2. Bologna Sürecine İlişkin Görüşler

Öğrencilerin Bologna sürecine ilişkin görüşlerini içeren aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

- 2012-2013 öğretim yılında başlayan Bologna süreci ve AKTS Uygulaması konusunda öğrencilerin %42,2'si bilgi sahibi olmadıklarını, %27,2'si bilgi sahibi olduklarını, %39,6'sı ise "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum" diyerek kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarıya yakın kısmının Bologna Süreci ile ilgili yeterince bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.

- Mezunlara Diploma yanı sıra Diploma Eki verileceği konusunda yeterince bilgilendirildikleri sorusuna öğrencilerin %47,8'i katılmadıklarını, %22'si katıldıklarını ifade etmiş, %30,1'i "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum" diyerek kararsız kalmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin yaklaşık olarak yarısı Bologna Süreci ile ilgili olarak yeterince bilgilendirilmediklerini belirtmişlerdir.

- AKTS'nin bir akademik denklik sistemi olup öğrencilerin aldıkları derslerin Bologna Sürecini uygulayan ülkelerde de tanınması nedeniyle eğitimlerine bu ülkelerde devam edebilecekleri hususunda bilgi sahibi oldukları görüşüne öğrencilerin %32,2'si katılmadıklarını, %24,2'si katıldıklarını ifade etmiş, %33,6'sı ise kararsız kalmıştır. Öğrencilerin yaklaşık 1/3'ünün, Bologna Süreci ile elde ettikleri kazanımlar hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Bu durum yapılan yeni düzenlemeleri konusunda öğrencilerin yeterince aydınlatılmadığını ortaya koymuştur.

- Bologna Süreci ile mezun olan öğrencilere Diploma yanı sıra Diploma Eki verilmesinin motivasyonlarını arttırmış olduğuna katılımcıların %46,5'i katıldıklarını, %25,2'si katılmadıklarını belirtmiş, %28,2'si kararsız kalmıştır. MYO'larında yapılan yeni

düzenlemeler ve öğrencilerin kazandığı haklar konusunda eğer yeterince aydınlatılırsa öğrencilerin motivasyonlarını arttırdığı görülmektedir.

- Bologna süreci ile getirilen yeni kazanımların okul başarılarını arttırdığı görüşüne öğrencilerin %41,2'si katılmış, %22,2'si katılmadığını bildirmiş, %37,6'sı kararsız kalmıştır. Araştırma sonucuna göre yenilikler hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesi, okul başarılarının artmasında etkili olmaktadır.

- Bologna Süreci'ne geçilmesi ile MYO'da aldıkları eğitimin ve eğitim dönemi sonunda alacakları diplomanın değerinin arttığına katılımcıların %35,8'i "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum", %34,3'ü katıldıklarını, %29,8'i katılmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların 1/3'ünün kararsız kalması, öğrencilerin Bologna Süreci'ne ait yeterince bilgilerinin olmadığını göstermektedir.

- Bologna Süreci'ne geçmiş olan MYO'ndan mezun olmalarının gelecekte iş bulmalarını kolaylaştıracağı görüşüne öğrencilerin %42'si katıldıklarını, %23 katılmadıklarını, %35'i "Ne Katılıp Ne Katılmıyorum" diyerek kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Eğitim ve öğretimde yapılan ve onlara yeni kazanımlar sağlayan düzenlemelerin öğrencilerin gelecekteki iş hayatına olumlu bakmalarını sağladığı görülmektedir.

- Bologna Sürecine geçen MYO'ndan mezun olmanın gelecekteki iş hayatına değer katacağı görüşüne öğrencilerin %40'ı katıldıklarını, %24,6'sı katılmadıklarını. %35,4'ü de "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum"la yanıtlamışlardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık yarısına yakın bölümü, Bologna sürecine geçilmesi ile eğitimin ve öğretimde yapılan düzenlemelerin, gelecekteki iş yaşamına değer katacağına inanmaktadır.

- Bologna Süreci ve AKTS Sistemi ile ilgili bilgiye sahip olmadıklarını görüşüne öğrencilerin %37,7'si katıldıklarını, %35,1'i katılmadıklarını, %27,2'si "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum" diyerek bu konuda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

- "Bologna Sürecine geçiş, okuluma ve derslerime bakış açımı değiştirmemiştir, başarıma etki yapmamıştır" ifadesine öğrencilerin %35,2'si katılmadıklarını, %29'u katıldıklarını, %17,9'u "Ne Katılıp Ne Katılmadıklarını" belirtmişlerdir.

TABLO:7. Anket Sonuçlarının Yüzdesel Dağılımı

SEÇENEKLER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	TOPLAM	KATILIM DÜZEYİ
1. Mezun olduğum Lise veya Meslek Lisesi'ni kendi isteğimle seçtim.	%11,0	%14,1	%15,6	%42,1	%17,3	(347 kişi) %100	3.41
2. Mezun olduğunuz Liseyi tercih etmemde ailemin yönlendirmesi etkili olmuştur.	%13,4	%25,9	%14,3	%35,0	%11,4	(343 kişi) %100	3.05
3. Mezun olduğum Lise de iyi bir eğitim aldığıma inanıyorum.	%21,5	%21,7	%24,6	%21,1	%12,1	(346 kişi) %100	2.83
4. (Meslek lisesinden mezun iseniz) Meslek Lisesinde eğitim gördüğüm meslek dalını sevdim ve bu dalda ilerlemeye karar verdim.	%16,8	%14,1	%21,0	%33,5	%14,7	(334 kişi) %100	3.15
5. Genel Lise yerine Meslek Lisesini seçtiğime pişmanım.	%29,0	%24,0	%20,4	%17,2	%9,5	(338 kişi) %100	2.54
6. MYO'na sınavsız geçişle geldiğim için şanslıyım.	%19,0	%9,8	%22,7	%30,7	%17,8	(326 kişi) %100	3.18
7. Meslek Lisesi mezunu olarak başka bir Yüksek Öğretim Kurumu'na girebilme şansına sahip değildim. Bu nedenle MYO'nu seçmek zorunda kaldım.	%16,5	%29,7	%21,3	%25,2	%7,2	(333 kişi) %100	2.77
8. MYO'da okumayı kendi isteğimle seçtim.	%12,7	%9,1	%18,9	%44,2	%15,0	(339 kişi) %100	3.40
9. MYO'nda verilen eğitim düzeyini yüksek bulduğum için beni zorlamıştır.	%12,8	%16,2	%33,3	%27,0	%10,7	(345 kişi) %100	3.07
10. MYO'da verilen eğitim kalitelidir.	%15,4	%7,8	%29,6	%33,6	%13,6	(345 kişi) %100	3.22
11. MYO'nda aldığım eğitim, mesleki bilgi ve becerimi arttırmıştır.	%16,8	%8,4	%28,7	%35,9	%10,1	(345 kişi) %100	3.14
12. MYO'nda aldığım eğitim başarıma, kendine güvenme gibi kişilik gelişimimi sağlamıştır.	%15,0	%10,7	%23,3	%42,1	%8,9	(347 kişi) %100	3,19
13. İMYO'da 2011-2012 yılından itibaren Bologna Süreci'ne geçildiğini ve AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi)'nin uygulandığı konusunda bütün öğrenciler bilgi sahibidir.	%23,7	%18,5	%30,6	%22,0	%5,2	(346 kişi) %100	2.66
14. İMYO'nun Bologna Sürecine katılması ile mezunlara Diploma yanı sıra Diploma Eki (İngilizce) verileceği hususunda öğrenciler yeterince bilgilendirilmiştir.	%24,9	%22,9	%30,1	%16,5	%5,5	(345 kişi) %100	2.55
15. AKTS'nin bir akademik denklik sistemi olup farklı ülkelerin eğitim kurumlarındaki öğrencilerin aldıkları derslerin, bu sistemi uygulayan ülkelerdeki kurumlarca tanınması ile eğitime bu ülkelerde de devam edebileceğim hususuna bilgiye sahibim.	%19,7	%12,5	%33,6	%26,6	%7,6	(304 kişi) %100	2.90
16. Mezun olduğumda Diploma yanı sıra Diploma Eki almam benim motivasyonumu arttırmıştır..	%10,6	%14,6	%28,2	%36,2	%10,3	(301 kişi) %100	3.21
17. Mezun olduğumda Diploma yanı sıra Diploma Eki almam benim okul başarıma arttırmıştır..	%11,1	%10,1	%37,6	%32,4	%8,8	(306 kişi) %100	3.18
18. Bologna Süreci'ne geçilmesi ile aldığım eğitimin ve aldığım diplomamın kalitesinin arttığına inanıyorum.	%12,9	%16,9	%35,8	%25,8	%8,6	(302 kişi) %100	3.00
19. Bologna Süreci'ne geçmiş bir MYO'dan mezun olmam gelecekte iş bulmamı kolaylaştıracaktır.	%12,3	%10,7	%35,0	%32,0	%10,0	(300 kişi) %100	3.17
20. Bologna Süreci uygulanan bir MYO'dan mezun olmamın gelecekteki iş hayatıma değer katacağına inanıyorum.	%11,5	%13,1	%35,4	%28,5	%11,5	(305 kişi) %100	3.15
21. Bologna Süreci ve AKTS'ne geçiş ile ilgili bir bilgiye sahip değilim	%17,7	%20,0	%27,2	%25,9	%9,2	(305 kişi) %100	2.89
22. Bologna Süreci'ne geçiş, okulum ve derslerime olan bakış açımı değiştirmemiş, başarıma etki yapmamıştır	%17,3	%17,9	%35,8	%20,2	%8,8	(307 kişi) %100	2.85

5. SONUÇ

2000'li yıllardan başlayarak günümüze kadar Meslek Yüksek Okulları'nda yapılan yapısal düzenlemeler ve iyileştirmelerin sonuncusunu Bologna Süreci oluşturmuştur. Bologna Süreci ile Avrupa Ülkeleri'ndeki Yüksek Öğretim Sistemlerinin yeniden yapılandırılması kapsamında Bilgi Tabanlı Toplumunu Oluşturma ve Bilgi Tabanlı Ekonomiye Oluşturma amaçlanmıştır. Süreç, Avrupa Yüksek Öğretim Alanı (AYA) ve Avrupa Araştırma Alanı (ERA) oluşturmayı hedeflemiştir. Türkiye'de Bologna Sürecine geçiş 2009'da başlamıştır. Üniversitelerin bu sürece dahil olmasıyla birlikte ön lisans düzeyinde eğitim veren MYO' da sürece dahil edilmiştir. Bologna süreci genel olarak yükseköğretimin tümünü kapsamaktadır. Bu sürecin en önemli özelliği başta öğrenci değişimi olmak üzere öğrencilere bu süreci uygulayan ülkelerde eğitime devam edilebilme ve iş bulmada diploma denkliği sağlamış olmasıdır. Bu kapsamda Bologna Sürecine geçen Yüksek Öğretim Kurumlarında AKTS uygulamaya konulmuş ve mezun olan öğrencilere Diploma yanı sıra Diploma Eki verilmesi sağlanmıştır.

2012-2013 Öğretim Yılında Bologna Sürecinin Dokuz Eylül Üniversitesi'nin tüm eğitim kurumları ile birlikte İzmir Meslek Yüksekokulu'nda uygulanmaya başlanması ile öğrencilerin bu süreç hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, sürecin motivasyonlarına ve okul başarısına etkileri araştırılmıştır. Araştırmanın evrenini İzmir MYO oluşturmuş ve araştırma kapsamına 350 öğrenci alınmıştır. Uygulanan anket formunda, araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri, meslek lisesi ve meslek yüksekokulu dahil mesleki ve teknik eğitime bakış açıları, Bologna Süreci'ne ilişkin görüşleri ve motivasyonlarına olan etkisine yönelik sorular yer almıştır. Araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, mezun olduğu meslek lisesini kendi istekleri doğrultusunda seçtikleri ve bu tercihlerinde ailelerinin %50 etkili olduğu görülmüştür.

- Öğrencilerin %90'ı METEP Projesinden yararlanmışlar ve sınavsız olarak MYO'na geçiş yapmışlardır. Öğrencilerin büyük bir kısmı MYO'dan mezun olduktan sonra dikey geçiş yaparak lisans eğitimlerini tamamlamak istemektedir.
- MYO öğrencilerinin yaklaşık 1/3'ünün Bologna Süreci ile ilgili bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Bu bulguya göre öğrencilerin, öğrenim gördükleri eğitim kurumunda yapılan yeni düzenlemeler ile ilgili bilgilendirilmedikleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla yaklaşık bu oranda katılımcı Bologna Süreci'nin başarılarına etki yapmadığına ilişkin görüş belirtmişlerdir.
- Bologna Süreci ile Diploma yanı sıra Diploma Eki alınması ve diğer kazanımların, bu konuda bilgi sahibi olan öğrencilerin motivasyonlarının ve okul başarılarının artmasında etkili olduğu görülmüştür.
- Yükseköğretim Kurumları'nda eğitim ve öğretimde kaliteyi ve kazanımları arttıran yeni düzenlemelerin, öğrencilerin gelecekte iş bulmalarını kolaylaştıracağı ve iş hayatına değer katacağı yönünde olumlu etki yaptığı belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

- ATALAY, S. (2011) "Bologna Süreci Uyum Çalışmaları Sunumu", D.E.Ü. 11.Ocak.
Bülent Ecevit Üniversitesi YÖK Mesleki ve Teknik Eğitim Koordinasyon Merkezi,
Haziran/2014 Raporu, www.beun.edu.tr, 2012-2013 ÖSYM Yükseköğretim İstatistikleri
- DEMİRKAN, Ş. (2001) "Meslek Yüksekokullarında Eğitimcilerin Nitelikleri ve Eğitimin Kalitesine Etkisi", I. Ulusal MYO'ları Sempozyumu, 18-19 Ekim 2001, Marmara Üniversitesi, Yayın No:701
- GÜRBÜZ, R. "MYO nedir?" R. Gürbüz, "MYO nedir?"
myo.karatekin.edu.tr/mkt2012/ekler/Meslek-Yuksekokullari-Nedir.ppt

ŞENDİL, S. (2011) "MYO'da Açılan Muhasebe Programları ile İlgili Bir Değerlendirme",
Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, cilt 3, Haziran 2011

https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretim_temel_gostergeleri_14042014_1.pdf

1nisan

2014/erişim: 13.06.2014

[ikmep.yok.gov.tr/?page=84,86,87,](http://ikmep.yok.gov.tr/?page=84,86,87)

YÖK, Yükseköğretimde Yeniden Yapılanma: 66 Soruda Bologna Süreci Uygulamaları,
Haziran 2010, Ankara

www.yok.gov.tr/documans/10279/30217/yuksekogretimde_yeniden_yapilanma_66_soruda_bologna_2010.pdf/f3ec7794-e89d-4ee0

www.uludag.edu.tr/dergi/6/metep.pdf (23.07.2014)